

Шевчук В.О.*к.е.н., доцент,**доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Державний університет інфраструктури та технологій**ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7121-598X>***Shevchuk Vladyslava***State University of Infrastructure and Technologies*

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ»

CONCEPTUALIZATION OF THE CONCEPT «WORLD LABOR MARKET»

Анотація. У статті проаналізовано теоретико-методичні підходи щодо тлумачення поняття «ринок праці» і «світовий ринок праці» в різні епохи розвитку економічної науки. Досліджено, що світовий ринок праці є ключовим, одним із найскладніших елементів світової економіки, також є багатоаспектним об'єктом дослідження, тому в сучасній економічній літературі відсутній єдиний підхід до трактування цього поняття. На основі аналізу теорій дослідження ринку праці в національних рамках в статті визначено необхідність державного втручання в економічний механізм ринку праці в поглядах науковців різних економічних шкіл. На основі проведеного дослідження підходів до визначення ринку праці в світовому масштабі узагальнено та систематизовано сучасні теорії, що вивчають функціонування ринку праці на мікро-, макро- та глобальному рівні.

Ключові слова: ринок праці, світовий ринок праці, міжнародна міграція, теоретико-методичні підходи, державне втручання в економічний механізм ринку праці.

Постановка проблеми. Ринок праці є важливою і невід'ємною складовою функціонування світової економіки. Оскільки ринок праці є багатоаспектним об'єктом дослідження, в сучасній економічній літературі існує багато визначень і трактувань цього поняття. Намагання вчених і дослідників пояснити причини, мотиви і наслідки формування світового ринку праці, вивчити проблеми функціонування цього ринку породило більшість концепцій в західній економічній теорії, які взаємодоповнюють одна одну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні основи теоретичних досліджень і аналізу ринку праці, його інституційного забезпечення та регулювання закладено у працях зарубіжних вчених: Р. Беккера, Т. Веблена, Дж. Гелбрейта, Дж. М. Кейнса, К. Маркса,

Д. Рікардо, П. Самуельсона, А. Сміта та ін. Ґрунтовними дослідженнями ринку праці, його структури, моделей, особливостей розвитку та проблем регулювання є праці таких вітчизняних вчених, як В. Антонюк, В. Близнюк, В. Геєць, О. Грішнова, М. Долішній, А. Калина, Е. Лібанова, О. Левченко, І. Петрова, В. Петюх. Значний внесок у дослідження розвитку міжнародного ринку праці зробили відомі зарубіжні вчені: Д. Бартон, Дж. Беккер, Р. Білсбороу, В. Бонінг, Дж. Бхагваті, Дж. Джонстон, Е. Лі, А. Маршалл, Д. Мессей, М. Піоре, А. Портес, Е. Тейлор та ін. Питанням трансформації міжнародного ринку праці в сучасних умовах присвячено праці науковців: В. Вергуна, С. Гринкевич, С. Калініної, Л. Михайлової, І. Петрової та ін. Аналіз існуючих поглядів і теорій вказує на відсутність єдиного підходу щодо визначення ринку праці, зокрема світового. Це формує потребу у розвитку теоретико-методологічного фундаменту до систематизації існуючих теорій.

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і систематизації теорій щодо тлумачення дефініції «світовий ринок праці».

Виклад основного матеріалу. Можна визначити ряд соціально-економічних теорій ринку праці на різних етапах розвитку ринкової економіки, які досліджують ринок праці в національних рамках, зокрема класична, марксистська, неокласична (теорія «цінової рівноваги»), кейнсіанська, монетаристська і інституціональна теорії (табл. 1).

Варто зауважити, що до 30-х років ХХ ст. в економіці домінувала думка щодо стихійного саморегулювання ринку праці і відсутності необхідності в державному регулюванні зайнятості. Так, згідно з основними положеннями класичної політичної економії ринковій економіці завдяки її внутрішнім силам властива повна зайнятість, яка досягається «автоматично». «Велика депресія» 1929–1933 рр.

Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «ринок праці» в національних рамках

Теорія, автор(и), джерело	Погляди науковців на поняття «ринок праці»
<p>Класична теорія А. Сміт [1], Д. Рікардо</p>	<p>Джерелом будь-якого багатства є праця як товар і об'єкт купівлі-продажу. Модель ринку праці відображає взаємозв'язок між попитом на працівників і фондами, призначеними для виплати заробітної плати, яка змінюється залежно від умов праці. Обсяг пропозиції праці залежить від розміру ціни на одиницю праці: заробітна плата виступає умовою відтворення населення; величина пропозиції праці перебуває у тісній залежності з розміром заробітної плати: чим вища заробітна плата, тим вища пропозиція праці, але чим вища пропозиція праці, тим більша ймовірність зменшення заробітної плати.</p>
<p>Марксистська теорія К. Маркс [2, с. 188]</p>	<p>На ринку праці працівники продають не працю, а робочу силу, тобто сукупність фізичних і духовних властивостей людини, які вона використовує під час вироблення споживчих властивостей. Причина безробіття – зміна будови капіталу: частка витрат на уречевлені фактори зростає, а частка витрат на робочу силу знижується.</p>
<p>Неокласична теорія «цінової рівноваги» А. Маршал [3], А. Пігу, Д. Баргтон, Д. Брей, Р. Джонс</p>	<p>Ринок праці – це ринок лише фактору виробництва «праця». Праця є товаром цього ринку і об'єктом купівлі-продажу. Ціна праці визначається на основі взаємодії попиту і пропозиції, а сам ринок характеризується однорідністю. Головна причина безробіття – зростання заробітної плати, яке збільшує витрати виробництва і призводить до скорочення робочих місць. Механізм стихійного саморегулювання ринку праці надійний і необхідність державного втручання в економіку відсутня.</p>
<p>Кейнсіанська теорія недостатнього попиту Дж. Кейнс [4]</p>	<p>Ринок праці є статичною системою, в якій жорстко фіксована ціна робочої сили. У ринковій економіці не існує механізму, що гарантує повну зайнятість. Причина безробіття – недостатній обсяг ефективного попиту, тобто відсутність синхронності в прийнятті основних економічних рішень щодо заощаджень і інвестицій. Основним інструментом регулювання зайнятості є інвестиційний попит за рахунок державних витрат.</p>
<p>Монетаристська теорія М. Фрідмен [5], Е.Фелпс</p>	<p>На ринку праці встановиться рівноважний стан за наявності природного рівня безробіття. Для забезпечення рівноваги на ринку праці варто використовувати інструменти грошово-кредитної політики, які стимулюють інвестиційну і ділову активність і збільшують таким чином зайнятість.</p>
<p>Інституціональна теорія Т. Веблен [6], Дж. Коммонс, Дж. Гейбрейт</p>	<p>Ринок праці – «платформа» для ведення переговорів між підприємцями і працівниками з позицій взаємного спонукання до певних дій, у т.ч. за допомогою профспілок. Під сумнівом є існування конкурентного ринку праці, раціональність поведінки індивіда на ринку праці, автоматичне досягнення рівноважного стану економічної системи.</p>

Джерело: складено автором на основі [1–6]

показала, що можлива ситуація, коли безробіття набуває величезних розмірів і триває досить довго. Тому засновник і представники кейнсіанства виступили за необхідність державного втручання в регулювання економіки для досягнення повної зайнятості. Пізніше, представники інших економічних шкіл і напрямків дотримувались ідеї обмеженого державного втручання в регулювання ринкових відносин, і ринку праці зокрема (рис. 1).

Розглянуті теорії свідчать про наявність різних поглядів на роль ринку праці у розвитку соціально-економічної системи. Як бачимо, відмінність поглядів представників різних теорій стосується майже всіх складових ринку праці, починаючи від визначення товару, який купується і продається на ринку праці (або робоча сила, або праця), формування заробітної плати, завершуючи відмінностями поглядів щодо державного втручання в економічний механізм ринку праці.

В кінці 70-х років ХХ ст. в економіці розвинутих країн відбулися структурні зміни в результаті науково-технічного прогресу, започаткування використання комп'ютерних та інформаційних технологій тощо. Нові тенденції розвитку світової економіки прийшли в протиріччя з жорсткою регламентацією умов праці, гарантій зайнятості і соціальної захищеності. Процеси інтернаціоналізації і глобалізації економічного розвитку призвели до виникнення ряду теорій і концепцій, які у своїх дослідженнях виходили за рамки національного ринку праці. Тому, розгляд ринку праці в світовому масштабі, зокрема явища міжнародної міграції робочої сили в світі, прослідковуємо в таких теоріях, як теорія світового ринку праці, людського капіталу, суспільного капіталу, нова економічна теорія міграції, теорія сегментованого (подвійного) ринку праці, технологічного розвитку, «притягування (тяжіння) – відштовхування», міграцій-

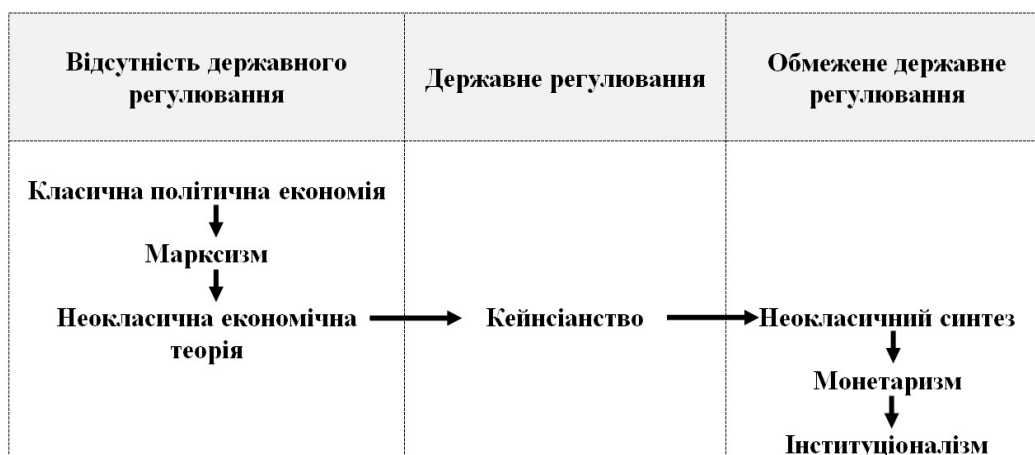

Рис. 1. Необхідність державного втручання в економічний механізм ринку праці в дослідженнях різних економічних шкіл

Джерело: розроблено автором

них мереж, міграційних систем та теорія нового міжнародного економічного порядку (табл. 2).

Як бачимо, більшість теорій акцентують свою увагу на процесі міжнародної міграції трудових ресурсів, адже у другій половині ХХ століття вона стала важливою частиною процесу інтернаціоналізації міжнародного господарського життя.

На думку А. В. Калини, учені, які досліджують питання переселення та пересування людей, стверджують, що нині міграція відбувається за принципом сполучених посудин. Чим вищий рівень життя та більша нестача робочої

сили в одній державі та чим суужніше життя й вищий рівень безробіття в іншій, тим стрімкіший і ширший потік громадян другої до першої держави [19, с. 149].

У всіх розглянутих теоріях ринок праці, чинники, що на нього впливають, наслідки міграційних процесів тощо поступово було розглянуто на всіх рівнях (мікро-, макро- та міжнародному рівні). Систематизацію сучасних теорій, що вивчають проблеми функціонування ринку праці, за цими рівнями наведено на рис. 2. Але варто зазначити, що дана систематизація є

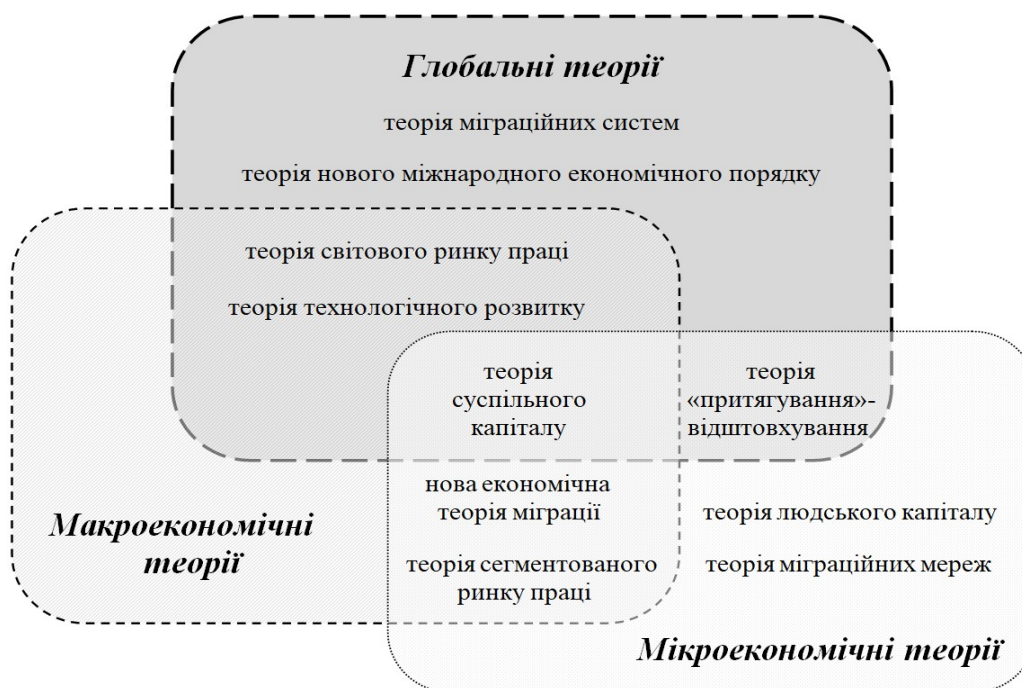

Рис. 2. Систематизація сучасних теорій світового ринку праці

Джерело: систематизовано і доповнено автором на основі [20]

Теоретико-методичні підходи до дослідження ринку праці у світовому масштабі

Теорія, автор(и), джерело	Погляди науковців на світовий ринок праці
Теорія світового ринку праці Дж. Джонстон, Є. Плетньов [7]	Світовий ринок праці – результат взаємодії попиту і пропозиції робочої сили; система міграційних зв'язків. Міжнародна міграція визначається попитом і пропозицією робочої сили в окремих країнах світу, диференціацією розмірів заробітної плати тощо.
Теорія людського капіталу Дж. Беккер [8], Х. Кларк	Міграція є способом інвестицій в людський капітал, якщо переваги перевищать втрати від міграції. Кожна людина є результатом інвестицій в її освіту, кваліфікацію, здоров'я, які втілюються в категорії «людський капітал».
Теорія суспільного капіталу Д. Мессей [9]	Посередниками на міжнародному ринку праці під час руху робочої сили між країнами з праценадлишковою і працедефіцитною ситуацією та облаштування її суспільного капіталу виступають державні, суспільні та комерційні інститути.
Нова економічна теорія міграції О. Старк, Д. Мессей [10]	На макрорівні існує взаємозв'язок зовнішньої трудової міграції і економічного розвитку країни, який проявляється через здійснення капіталовкладень у національну економіку, а також мінімізації ризиків, пов'язаних із недостатнім розвитком ринку праці.
Теорія сегментованого (подвійного) ринку праці М. Дж. Піоре [11], А. Портес [12], Д. Солоу	Міжнародна трудова міграція – результат дії структурних чинників, визначених на основі моделі Хекшера-Оліна: капіталомісткі і працемісткі фактори виробництва. Міжнародний рух трудових ресурсів є результатом роздвоєння ринку праці розвинутих країн (стабільна зайнятість, висока оплата праці тощо в первинному секторі та протилежна ситуація у вторинному), в результаті якого у цієї групи країн виникає попит на іноземну робочу силу.
Теорія технологічного розвитку Дж. Саймон [13]	Прискорювачем економічного і демографічного розвитку приймаючих країн є міграційний приріст іноземної робочої сили на рівні країни і в глобальних масштабах.
Теорії «притягування – відштовхування» Г. Джером, Е. С. Лі [14]	В країнах-експортерах трудових ресурсів діють фактори, що «виштовхують» робочу силу (безробіття, низька заробітна плата, бідність), а в країнах-імпортерах – фактори «притягування» (потреба в ресурсах, висока заробітна плата тощо). Обмежуючими чинниками розвитку міжнародного ринку праці є відстані між країнами.
Теорія міграційних мереж Д. Мессей [15], А. Сіммонс [16]	Глобалізація ринку праці є наслідком глобалізації економіки, соціальної і політичної інтеграції. Міграція є наслідком зміни ринку праці і частиною ширшого міграційного процесу, в рамках якого соціальна міграційна структура виступає базисом для сприятливого адаптаційного середовища наступних міграційних хвиль.
Теорія міграційних систем Р. Білсборроу, Д. Мессей [17], Д. Ван де Каа	Загальний людський капітал світового співтовариства розглядається в таких рамках: ядро – основна територія розвитку (капіталомісткі виробництва); полупериферія (капіталомісткі і працемісткі виробництва); периферія (працемісткі виробництва). Під впливом розвитку ядра технології периферії змінюються в сторону працезберігаючих, що породжує міграцію в інші регіони світу.
Теорія нового міжнародного економічного порядку Дж. Бхагваті [18], В. Бонінг	У системі міжнародного ринку праці домінуючу роль відіграє попит на робочу силу. Становлення нового міжнародного економічного порядку призводить до «відтоку мізків», пом'якшення наслідків якого можливе за умови організації компенсаційного фінансування: збитки, які несуть країни внаслідок «відтоку мізків», мають бути компенсовані за рахунок приймаючих країн або самих емігрантів.

Джерело: складено автором на основі [7–18]

умовною, оскільки генезис теоретичних знань щодо ринку праці відбувався в процесі еволюції і синтезу постулатів економічних теорій.

У сучасній економічній літературі існує безліч визначень дефініції «ринок праці», які трактують його або як соціально-економічні відносини, або як систему відносин, або як механізм. Наведемо також усталені в економічній науці визначення світового ринку праці сучасних науковців.

І. Івахнюк під світовим ринком праці розуміє економічний простір світу, який не має чітких державних або регіональних кордонів, форму-

ється і розвивається за рахунок міжнародних міграційних процесів, насамперед, в результаті експорту та імпорту робочої сили [21].

Деякі автори стверджують, що сучасний світовий ринок праці – це новий якісний розвиток ринку робочої сили в умовах посилення процесів інтернаціоналізації виробництва; наднаціональне утворення, де на постійній основі виступають покупці і продавці зарубіжної робочої сили, що приймають участь в процесі відбору необхідної робочої сили в рамках міждержавного регулювання попиту – пропозиції робочої сили.

Дослідник М. Ф. Ткаченко розглядає світовий ринок праці як відкриту конкурентну систему, формування якої підпорядковано законам попиту і пропозиції робочої сили, яка знаходиться під впливом глобальних факторів впливу і одночасно визначається специфікою відтворення трудових ресурсів в рамках національних економік [22].

Ряд вчених використовує інституціональний підхід до визначення світового ринку праці як системи економічних механізмів, норм, інструментів, які забезпечують взаємодію попиту на працю і її пропозицію на міждержавному рівні.

Світовий (міжнародний) ринок праці за визначеннями, що наводяться у більшості вітчизняних підручників з міжнародної (світової) економіки та міжнародних економічних відносин, трактується як система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту, які виникли через нерівномірність кількісного та якісного розміщення робочої сили в країнах світу та розбіжності в національних підходах до її відтворення [23, с. 61].

Загалом, за твердженням С. П. Калініної, існуючі визначення ринку праці доповнюють одне одного, відображаючи роль ринку праці у відтворенні робочої сили, забезпеченні розподілу і перерозподілу трудових ресурсів, створенні стимулів для їх ефективного використання [24, с. 15]. Щодо підходів до дослідження сутності світового ринку праці, то спільність поглядів проявляється у тому, що основу сучасного світового ринку праці формують міжкраїнові потоки робочої сили.

Висновки. Отже, дослідження явища і дефініції «світовий ринок праці» відбувалось протягом багатоговікового періоду, змінювались підходи до розуміння його сутності, проблем функціонування, зміщувались акценти щодо вивчення його структурних елементів. Теорія світового ринку праці далека від єдиного розуміння, що пояснюється складністю залежностей та множинністю змінних. Послідовний розгляд підходів до дослідження світового ринку праці дає можливість стверджувати, що жодна з цих концепцій повноцінно не відтворює механізм функціонування сучасного ринку праці, а характеризує лише окремі його елементи.

Література:

1. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. В 2-х т. Т. 1. Москва : Наука, 1993. 570 с.
2. Маркс К. Капитал. Т. 1, кн. 1. Москва : Политиздат, 1978. 652 с.

3. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 2-х т. Т. 2. Москва : Прогресс, 1993. 428 с.
4. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest, and Money. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_KeynesTheoryofEmployment.pdf (дата звернення: 15.12.2022).
5. Фридмен М., Хайек Ф. О свободе. Минск : Полидак-реферendum, 1990. 125 с.
6. Веблен Т. Теория праздного класса. Москва : Прогресс, 1984. 367 с.
7. Плетнев Э.П. Международная миграция рабочей силы. Москва : Наука, 1962. 376 с.
8. Becker G.S. Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis. *Journal of Political Economy*. 1962. 70 (5, Part 2). P. 9–49. DOI: <https://doi.org/10.1086/258724>
9. Massey D. S. Why does immigration occur?: a theoretical synthesis. URL: https://eportfolios.macaulay.cuny.edu/pony2014shama/files/2014/02/Kaczmarczyk_Reading-1.pdf (дата звернення: 15.12.2022).
10. Massey D. S. et al. Theories of international migration: A review and appraisal. URL: http://www.cepa.lk/content_images/publications/documents/241-STheories%20of%20international%20migration-JSTOR.pdf (дата звернення: 15.12.2022).
11. Piore M., Safford S. Changing regimes of workplace governance, shifting axes of social mobilization, and the challenge to industrial relations theory. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-232X.2006.00439.x>
12. Portes A. et al. Migration and development: A conceptual review of the evidence. URL: <http://meme.phpwebhosting.com/~migracion/rimd/bellagio/2.pdf> (дата звернення: 15.12.2022).
13. Simon J. L. Immigration: The Demographic and Economic Facts. Cato Inst.; National Immigration Forum. Washington, DC, 1995. 57 p.
14. Lee E. A theory of migration. *Demography*. 1966. Vol. 3. I. P. 47–57.
15. Massey D.S. International migration at the dawn of the twenty first century: The role of the state. URL: <http://gsdl.ewubd.edu/greenstone/collect/adminmprhgdc/index/assoc/HASH19f8.dir/P0129.pdf> (дата звернення: 15.12.2022).
16. Simmons A. B. Explaining Migration: Theory at the crossroads. Louvain: Université Catholique, 1987.
17. Massey D. S. A Missing Element in Migration Theories. URL: <http://www.tplondon.com/journal/index.php/ml/article/viewFile/568/411> (дата звернення: 15.12.2022).
18. Bhagwati J. N. In Defense of Globalization. Oxford University Press, USA, 2004. 320 p.
19. Калина А. В. Ринок праці (національний та міжнародний аспекти): навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 216 с.
20. Шиманська К. В. Міжнародна міграція людських ресурсів в умовах гео економічних трансформацій : дис. ... докт. екон. наук: 08.00.02. Вінниця, 2019. 623 с.
21. Ивахнюк И. В. Международная трудовая миграция. Москва : ТЕИС, 2005. 286 с.
22. Ткаченко М. Ф. Трансформация мирового рынка труда в условиях глобализации (вопросы теории и методологии) : автореф. дис. ... докт. экон. наук: 08.00.14. Москва, 2011. 33 с.
23. Гуткевич С. О., Корінько М. Д., Сафонов Ю. М. Міжнародна економіка : підруч. Харків : Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
24. Калініна С. П. Ринок праці та зайнятість: теоретико-методологічний аспект : монографія. Донецьк : *Донецький національний університет*, 2005. 227 с.

References:

1. Smit A. (1993) *Issledovanie o prirode i prichinakh bagatstva narodov* [An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations]. Moscow: Nauka. (in Russian)
2. Marks K. (1978) *Kapital* [Capital]. Moscow: Politizdat. (in Russian)

3. Marshall A. (1993) *Printsiipy ekonomicheskoy nauki* [Principles of economic science]. Moscow: Progress. (in Russian)
4. Keynes J. M. (1936) *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Available at: https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_KeynesTheoryofEmployment.pdf (accessed 15 December 2022).
5. Fridmen M., Khayek F. (1990) *O svobode* [About freedom]. Minsk: Polidak-referendum. (in Russian)
6. Veblen T. (1984) *Teoriya prazdnogo klassa* [Leisure class theory]. Moscow: Progress. (in Russian)
7. Pletnev E. P. (1962) *Mezhdunarodnaya migratsiya rabochey sily* [International labor migration]. Moscow: Nauka. (in Russian)
8. Becker G.S. (1962) Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis. *Journal of Political Economy*, 70 (5, Part 2). pp. 9-49. DOI: <https://doi.org/10.1086/258724>
9. Massey D.S. (1999) Why does immigration occur?: a theoretical synthesis. Available at: https://eportfolios.macaulay.cuny.edu/pony2014shama/files/2014/02/Kaczmarczyk_Reading-1.pdf (accessed 15 December 2022).
10. Massey D. S. et al. (1993) Theories of international migration: A review and appraisal. Available at: http://www.cepa.lk/content_images/publications/documents/241-STheories%20of%20international%20migration-JSTOR.pdf (accessed 15 December 2022).
11. Piore M., Safford S. (2006) Changing regimes of workplace governance, shifting axes of social mobilization, and the challenge to industrial relations theory. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-232X.2006.00439.x>
12. Portes A. et al. (2006) Migration and development: A conceptual review of the evidence. Available at: <http://mime.phpwebhosting.com/~migracion/rimd/bellagio/2.pdf> (accessed 15 December 2022).
13. Simon J. L. (1995) *Immigration: The Demographic and Economic Facts*. Cato Inst.; National Immigration Forum, Washington, DC.
14. Lee E. (1966) A theory of migration. *Demography*, Vol. 3, I. 1, pp. 47-57.
15. Massey D. S. (1999) International migration at the dawn of the twenty first century: The role of the state. Available at: <http://gsdl.ewubd.edu/greenstone/collect/adminmprhgdc/index/assoc/HASH19f8.dir/P0129.pdf> (accessed 15 December 2022).
16. Simmons A. B. (1987) *Explaining Migration: Theory at the crossroads*. Louvain: Université Catholique.
17. Massey D. S. (2011) A Missing Element in Migration Theories. Available at: <http://www.tplondon.com/journal/index.php/ml/article/viewFile/568/411> (accessed 15 December 2022).
18. Bhagwati J. N. (2004) *In Defense of Globalization*. Oxford University Press, USA.
19. Kalyna A. V. (2010) *Rynok praci (nacionaljnyj ta mizhnarodnyj aspekty)* [Labor market (national and international aspects)]. Kyiv: Vyd. dim «Personal». (in Ukrainian)
20. Shymansjka K. V. (2019) *Mizhnarodna mighracija ljudsjkykh resursiv v umovakh gheoekonomichnykh transformacij* [International migration of human resources in the conditions of geo-economic transformations] (PhD Thesis), Vinnitsa. (in Ukrainian)
21. Ivakhnyuk I. V. (2005) *Mezhdunarodnaya trudovaya migratsiya* [International labor migration]. Moscow: TEIS. (in Russian)
22. Tkachenko M. F. (2011) *Transformatsiya mirovogo rynku truda v usloviyakh globalizatsii (voprosy teorii i metodologii)* [Transformation of the world labor market in the context of globalization (questions of theory and methodology)] (PhD Thesis), Moscow. (in Russian)
23. Ghutkevych S. O., Korinjko M. D., Safonov Ju. M. (2021) *Mizhnarodna ekonomika* [International Economics]. Kharkiv: "Disa Plus". (in Ukrainian)
24. Kalinina S. P. (2005) *Rynok praci ta zajnjatistj: teoretyko-metodologichnyj aspekt* [Labor market and employment: theoretical and methodological aspect]. Donetsk: Donetsk National University. (in Ukrainian)

Summary. The world labor market is a key and one of the most complex elements of the world economy. The labor market is a multifaceted object of research, and there are many definitions and interpretations of this concept in modern economic literature. The purpose of the article is to substantiate the theoretical and methodological foundations of the definition of the labor market and the systematization of theories regarding the interpretation of the definition "world labor market". In the article the author analyzed various theoretical and methodological approaches to the interpretation of the concept of "labor market" and "world labor market" in different eras of the development of economic science. It was determined that among the authors there is no unified approach to the interpretation of these concepts. There are also many definitions of the "labor market" in modern economic literature, which interpret it either as socio-economic relations, or as a system of relations, or as a mechanism. Based on the analysis of approaches to the study of the labor market within the national framework, the article defines the need for state intervention in the economic mechanism of the labor market in the views of scientists of various economic schools. Consideration of the labor market on a global scale is given in such theories as the theory of the world labor market, the theory of human capital, the theory of social capital, the new economic theory of migration, the theory of the segmented (dual) labor market, the theory of technological development, the theory of "attraction-repulsion", the theory of migration networks, the theory of migration systems and the theory of the new international economic order. On the basis of the conducted research, modern theories studying the functioning of the labor market at the micro-, macro- and global level are summarized and systematized. It is well-founded that most modern theories of the world labor market focus their attention on the process of international migration of labor resources, because in the second half of the 20th century it became an important part of the process of internationalization of international economic life. The commonality of views of scientists is manifested in the fact that the basis of the modern world labor market is formed by international labor flows.

Key words: labor market, world labor market, international migration, theoretical and methodological approaches, state intervention in the economic mechanism of the labor market.